

1. Mozaika v Santa Maria Maggiore
2. Socha sv. Petra v bazilice sv. Petra ve Vatikánu
3. Polittico Stefaneschi

Koncept

Svatý Petr byl jedním z dvanácti učedníků Kristových. Jeho původní jméno bylo Šimon, ale po setkání s Kristem při rybolovu, přijal jméno Petr. Pro toto jméno, je v původním aramejském textu použito slovo „*cepha*“, znamená též skála, což naznačovalo důležitost Petrova úkolu, jakožto skály, na které Ježíš Kristus vystavěl svoji církev. Vzhledem k tomu, že bývá považován za prvního papeže křesťanské církve, byl velice oblíbeným motivem v umění, a to již od 3. století.

Jako první bychom chtěly představit mozaiku, nacházející se na triumfálním oblouku baziliky di Santa Maria Maggiore, která byla postavena v 5. st., papežem Sixtem III. Právě v této době vzniká také mozaika, na které, se po stranách prázdného trůnu nacházejí světcí Petr a Pavel, společně se čtyřmi evangelisty zobrazenými ve svých zvířecích podobách. Z počátku, zejména během 4. a 5. století, bývali svatý Petr a svatý Pavel, jakožto zakladatelé křesťanství, převážně vyobrazováni společně. Hlavním důvodem jejich společného ztvárnění, bylo však stejné místo jejich posledního odpočinku – Řím. Oba apoštolové zde byli pohřbeni ve velice významných papežských bazilikách – Petr v bazilice svatého Petra a Pavel v bazilice svatého Pavla za hradbami.

Naše další dílo je socha sv. Petra, která se nachází v bazilice sv. Petra ve Vatikánu od Arnolfo di Cambio z počátku 14. století. Původní umístění sochy bylo ve Staré bazilice svatého Petra, přímo uprostřed budovy. Na rozdíl od první mozaiky má tohle ztvárnění apoštola svatozář. Arnolfo di Cambio byl nejspíš inspirován antickou sochou filozofa, přemodelovaného aby reprezentoval Petra. Svatý Petr na této soše gestem pravé ruky žehná, zatímco v levé ruce drží klíč od nebeského království. Trůn, na kterém sedí - biskupský stolec - je symbolem učitelského, kněžského a pastýřského poslání. Trůn sv. Petra, je navíc znamením jednoty církve, založené na jeho poslání, které mu určil Ježíš Kristus. Každý rok 29. června na svátek Petra je socha oblékána do papežského roucha společně s korunou a prstenem.

Jako poslední představíme oboustranný oltářní obraz, známý jako polyptych Stefaneschi, který byl vytvořen mezi lety 1320-1330, na základě zakázky kardinála Giacomo Gaetani Stefaneschi, podle něhož získal i svůj název. Původně byl, obdobně jako bronzová socha sv. Petra, umístěn ve Staré bazilice svatého Petra ve Vatikánu, a to v apsidě, přímo na hlavním oltáři. V současné chvíli se však

nachází ve vatikánské Pinakotéce. Apořtol Petr, je na polyptychu vyobrazen celkem čtyřikrát. Nejdůležitější je však vyobrazení žehnajícího Petra s klíčem, který odráží Kristovu pózu a zdůrazňuje tak roli papeže, jakožto Kristova zástupce na zemi. V období tzv. „avignonského zajetí“ papežů (1309 – 1378), kdy byli nuceni papežové opustit Řím a přesídlit svůj úřad do Avignonu, pak toto vyobrazení svatého Petra, jakožto papeže, mohlo alespoň částečně simulovat skutečného papeže, jehož trůn byl umístěn v apsidě baziliky, přímo za Stefaneschi polyptychem. Polyptych byl tedy jakýmsi náhradním obrazem. Dalším důležitým znázorněním svatého Petra v polyptychu, je jeho ukřižování hlavou dolů, čímž se chtěl odlišit od mučednické smrti Ježíše Krista, protože se necítil být hoden zemřít po vzoru svého pána.

Vřechna tato díla, se nacházela a stále se nacházejí v Římě, tedy v místě, kde svatý Petr založil nový křesťanský kult - kde se stal svatý Petr prvním papežem – kde byli dva přední apořtolové svatý Petr a svatý Pavel umučeni - a v místě, kde se nacházejí jejich hroby. Řím samotný, se tak stal nezpochybnitelným centrem křesťanství. Dvě ze zmiňovaných děl, navíc spojuje jejich konkrétní umístění v bazilice svatého Petra, která byla císařem Konstantiem na počátku 4. století vystavěna na nejposvátnějším místě celého Říma, a to přímo nad hrobem prvního z papežů, sv. Petra.

Cílem této práce, je zaměřit se na propojení těchto děl, tematicky orientovaných na svatého Petra, s pasážemi z Bible, které s jeho vyobrazením bezprostředně souvisí. Zároveň bychom chtěly porovnat naše zadané práce s jinými díly obdobné tematiky. V neposlední řadě se zaměříme na celkové zobrazování apořtola Petra v průběhu dějin s jeho typickými atributy, tuto problematiku budeme opět demonstrovat na pasážích z bible a na konkrétních uměleckých dílech.

Bibliografie:

BOORSCH, Suzanne. *Building of the Vatican: the Papacy and Architecture*. The Metropolitan Museum of Art Bulletin, 1982.

CORMENIN, Luis Marie de. *The Complete History of the Popes of Rome: from saint Peter, the first Bishop, to Pius the Ninth, the Present Pope*. Philadelphia, 1851.

DE CAMPOS, Deoclecio Redig. *Restauro del Trittico Stefaneschi di Giotto. Mitteilungen des Kunsthistorischen Institutes in Florenz*. Florenz: Kunsthistorisches Institut in Florenz, Max-Planck-Institut, 1973, 17(2/3), 325 – 346

GARDNER, Julian. The Stefaneschi Altarpiece: A Reconsideration. *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes*. 1974, (37), 57 - 103.

GRABAR, André. Christian iconography: a study of its origins. New Jersey: Princeton University Press, c1968. Bollingen series, 35, 10. ISBN 0-691-01830-8.

NEES, Lawrence. Early medieval art. Oxford: Oxford University Press, 2002. Oxford history of art. ISBN 0-19-284243-9.

O'MALLEY, John W. *A History of the Popes: From Peter to the Present*. Rowman & Littlefield Publishers, 2009.

POESCHKE, Joachim. "Arnolfo di Cambio." *Grove Art Online. Oxford Art Online*. Oxford University Press. [cit. 2016-12-01]. Dostupné z:
<http://www.oxfordartonline.com/subscriber/article/grove/art/T004203>.

RUSSELL, Peter a Giotto DI BONDONE. *Delphi Complete works of Giotto*. United Kingdom: Delphi Classics, 2016, s. 179-184. ISBN 978-1-878351-03-6.

Statue of St. Peter. *ST PETERS BASILICA . INFO* [online]. [cit. 2016-10-30]. Dostupné z:
<http://stpetersbasilica.info/Statues/StPeter/StPeter.htm>